

تعیین رابطه‌ی سرمایه اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی با تعارضات زناشویی در زنان شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸

زینت فرامرزی^۱، غلامرضا جعفری نیا^{۲*}، حبیب پاسالرزاده^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۹/۸

خلاصه

مقدمه: نوع روابط زوجین و میزان استفاده از رسانه‌های جمعی در سلامت روانی و رضایت زناشویی مؤثر است. هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه‌ی سرمایه اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی با تعارضات زناشویی در زنان شهر بوشهر بود. **مواد و روش‌ها:** روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه‌ی آماری کلیه زنان متأهل شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸ بودند که ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌های سرمایه‌ی اجتماعی، رسانه‌های ارتباط جمعی و تعارضات زناشویی بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون خطی چندگانه رگرسیون چندمتغیره تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین تعارضات زناشویی با سرمایه اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی رابطه معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/01$).

نتیجه‌گیری: با توجه به رابطه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی با تعارضات زناشویی، جهت حفظ استحکام خانواده و افزایش به‌زیستی زنان، لازم است تا مسئولین در حوزه خانواده در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها به این متغیر نیز توجه کافی داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: سرمایه‌ی اجتماعی، رسانه‌های نوین ارتباط جمعی، تعارضات زناشویی، زنان، بوشهر

۱- دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

۲- استادیار، گروه جامعه‌شناسی واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران. (نویسنده مسئول)

پست الکترونیکی: jafarinia_reza@yahoo.com، تلفن: ۰۹۱۷۱۷۶۲۶۴۳

۳- استادیار، گروه جامعه‌شناسی واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

مقدمه

خانواده، به‌عنوان یک نهاد اجتماعی اولیه، سلامت فرد و بقای جامعه را تأمین و تضمین می‌کند. خانواده بر اساس تعاملات و روابط گسترده، فعالیت‌های روان‌شناختی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ساختار خانواده، نوع کنش‌های بین فردی و میزان تعارضات زناشویی بر سلامت افراد اثرگذار است [۱]. در جامعه‌ی امروزی، خانواده بیش از هر زمان دیگری با بحران روبرو است. بروز تعارض در روابط زوجین اجتناب‌ناپذیر است [۲]. تعارض به‌عنوان یکی از چالش‌های اصلی در زوجین به معنای عدم توافق و مخالفت دو فرد با یکدیگر، ناسازگاری و ستیزه میان افراد در اثر منافع ناهمسو و اختلاف اهداف و ادراکات مختلف است [۳]. در این شرایط، پذیرش تفاوت‌های طرف مقابل بسیار سخت و دشوار است و همین امر مشکلات ارتباطی زیادی برای زوجین و احتمال افزایش تعارض بین زوجین ایجاد می‌کند [۴].

گرچه افزایش حضور و مشارکت زنان در جامعه و اشتغال آن‌ها، موجب افزایش درآمد خانواده و بهبود وضعیت اقتصادی می‌شود، اما اگر زنان نتوانند بین انتظارات شغلی خود و سایر امور خانواده تعادل ایجاد کنند، منجر به ایجاد تنش و تعارض می‌شود [۵]. زنان سطوح بالاتری از برانگیختگی عاطفی منفی و اثرات منفی آن را در جریان تعامل و ارتباط تجربه می‌کنند، زیرا آنان بیشتر کناره‌جو هستند [۶]. مهارت‌های ارتباطی از جمله صحبت کردن، درک، احساس، تفکر و تعامل با دیگران در کاهش تضاد بین زوجین مؤثر است و جهت افزایش هم‌دلی زوجین، خودآگاهی در آن‌ها باید تقویت شود [۷]. زوجها در روابط زناشویی با بحران‌هایی روبرو می‌شوند که موجب بروز هیجاناتی در آن‌ها می‌گردد. کوشش آن‌ها برای مقابله با افکار و احساسات نقش کلیدی در نحوه واکنش به اتفاقات زندگی دارد و عدم مهارت در تنظیم هیجانات منجر به بروز آسیب می‌شود [۸].

یکی از عوامل مهم در بهبود روابط زوجین، سرمایه‌ی اجتماعی است که به معنای مجموعه منابع بالفعل و بالقوه‌ای می‌باشد که در نتیجه‌ی شکل‌گیری روابط پایدار بین آن‌ها به وجود می‌آید و بر پیوندهای اجتماعی تأکید دارد. اثرپذیری افراد از واقعیت‌ها، نهادها و سازمان‌های اجتماعی آن‌ها تابع

میزان سرمایه‌ی اجتماعی است [۹]. همسران از مهم‌ترین سرمایه‌های انسانی و تولیدکنندگان نسل آینده هستند. سازمان جهانی بهداشت یکی از عوامل اجتماعی مؤثر بر رضایتمندی زوجین را وجود سرمایه‌ی اجتماعی میان آن‌ها معرفی کرده است [۱۰].

در مطالعه‌ی Eman و همکاران، بین سرمایه‌ی اجتماعی و رضایت زناشویی در زنان شهرهای نجف‌آباد و فولادشهر ارتباط معنی‌دار وجود داشت. همچنین این مطالعه نشان داد تعارضات زناشویی، به‌طور اجتناب‌ناپذیری میان زوجین مورد مطالعه وجود دارد [۱۱]. Minnotte، نیز در مطالعه‌ی خود به نقش سرمایه‌ی اجتماعی بر روابط خانوادگی و کاهش تعارضات زناشویی اشاره کرد [۱۲]. Davidsson، به مطالعه‌ی رابطه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی و سازگاری زناشویی پرداخت. نتایج نشان داد بین سازگاری زناشویی و سرمایه‌ی اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد که از میان ابعاد متغیر سرمایه‌ی اجتماعی، دو متغیر سرمایه‌ی برون‌گروهی ساختاری و برون‌گروهی شناختی مهم‌ترین تبیین‌کننده‌های سازگاری زناشویی هستند [۱۳]. نتایج مطالعه‌ی Dehart و همکاران، در بررسی تأثیر عزت‌نفس و سرمایه‌ی اجتماعی خانواده بر ناسازگاری همسران، نشان داد که رابطه‌ی معنی‌داری میان سرمایه‌ی اجتماعی خانواده و ناسازگاری زوجین به صورت همبستگی معکوس وجود دارد [۱۴].

یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار در بروز تعارضات زناشویی، ورود رسانه‌های نوین ارتباطی به کانون خانواده‌ها می‌باشد. میزان بالای استفاده از رسانه‌های نوین ارتباطی و اینترنت موجب کاهش برقراری ارتباطی و پیوند عاطفی زوجین، گرایش به تنهایی و انزوا می‌شود و بر استحکام ارتباطات خانواده اثر منفی دارد [۱۵]. گسترش روزافزون رسانه‌های نوین بر روابط سنتی بین افراد اثر گذاشته و موجب تغییر سبک زندگی آن‌ها شده است. استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی و شبکه‌های اجتماعی به دلیل قیمت مناسب و دسترسی آسان، ابعاد مختلف زندگی و نوع ارتباطات خانواده‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده است [۱۶]. رسانه‌های ارتباطی با ایجاد تنش بر روابط زوجین تأثیر می‌گذارند. زمانی که وسایل ارتباط جمعی، روابط خویشاوندی را به هم می‌ریزد و عواطف و

اجتماعی (۲۰-۱۹) اندازه‌گیری شد. پاسخ‌دهندگان بایستی در یک طیف لیکرت پنج قسمتی از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵)، میزان ارتباط خود را با اعضای خانواده، خویشاوندان نزدیک، خویشاوندان دور، دوستان، همکاران و همسایگان مشخص کنند. نمره‌ی بالا نشان‌دهنده‌ی میزان بالاتر سرمایه‌ی اجتماعی است که پاسخگو در شبکه تعاملاتش احساس می‌کند. جمع پنج بعد، نمره‌ی کل سرمایه‌ی اجتماعی را برای هر پاسخگو نشان می‌دهد. پایایی آلفای کرونباخ به ترتیب در خرده مقیاس‌های مذکور ۰/۷۹، ۰/۷۷، ۰/۹۲، ۰/۸۲ و ۰/۷۷ و پایایی کل مقیاس، ۰/۸۲ گزارش شد. برای تعیین روایی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد که نتایج نشان داد ابزار از روایی مناسب برخوردار است [۱۸].

پرسشنامه رسانه‌های ارتباط جمعی: جهت سنجش رسانه‌ای ارتباط جمعی از پرسشنامه رسانه‌های ارتباط جمعی صادقیان (۱۳۹۰) استفاده شد. این مقیاس ۷ بعد دارد و نمره کلی مقیاس از ۷ تا ۳۵ به دست می‌آید. کسب نمره بیشتر، به این معنا است که میزان استفاده از رسانه بیشتر است. سؤالات آن بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از کمترین امتیاز (اصلاً: ۱) تا بیشترین امتیاز (خیلی زیاد: ۵) تنظیم شده است. پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد. روایی آن نیز توسط اساتید تأیید گردید و همچنین به کمک تحلیل عاملی ساختار تک عاملی مقیاس تأیید شد [۱۹].

پرسشنامه تعارضات زناشویی: در این مطالعه از پرسشنامه تعارضات زناشویی Jamshidi و Arab Moghadam استفاده شد. این مقیاس دارای ۵۰ گویه و ۶ خرده مقیاس روابط بین زوجین (۲۴ گویه)، ناتوانی مالی (۵ گویه)، ارتباط با خانواده پدری (۵ گویه)، مشکلات شخصیتی همسر (۶ گویه)، انتظارات غیرواقعی اقتصادی (۴ گویه)، و تعارض بر سر فرزندان (۶ گویه) است که این خرده مقیاس‌ها بر روی هم، ۵/۴۱٪ از واریانس گویه‌ها را تبیین کردند. پاسخ سؤالات بر اساس طیف لیکرت به صورت هرگز (۱-نمره)، به ندرت (۲-نمره)، گاهی اوقات (۳-نمره)، اکثر اوقات (۴-نمره) و همیشه (۵-نمره) است. حداقل نمره ۵۰ و حداکثر نمره ۲۵۰ می‌باشد. کسب نمره بالا نشان‌دهنده تعارض بیشتر می‌باشد.

احساسات بین فردی را در اختیار می‌گیرد، افراد خانواده و زوجین را به سمت زندگی فردی سوق می‌دهد و روابط خانواده را آسیب‌پذیر می‌کند [۱۷].

جهت تأمین سلامت جامعه و خانواده، قبل از آن که مسائل به بحران تبدیل شوند بایستی با انجام تحقیقات لازم، عوامل مؤثر بر تعارضات شناسایی و بسترهای مورد نیاز برای آموزش، مشاوره و حمایت از این نهاد مقدس را فراهم ساخت تا با تحکیم روزافزون آن زمینه‌ی ترقی و تعالی یکایک اعضای جامعه فراهم شود. از آن جهت که در هیچ تحقیقی متغیرهای مذکور با هم بررسی نشده‌اند، انجام آن ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین، هدف مطالعه حاضر، تعیین رابطه سرمایه اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی با تعارضات زناشویی در زنان شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸ بود.

مواد و روش‌ها

مطالعه‌ی حاضر، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه‌ی آماری کلیه‌ی زنان متأهل شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸ بودند که در زمان انجام پژوهش، با همسر خود زندگی می‌کردند. بر اساس فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ملاک ورود افراد به این مطالعه شاخص‌های داشتن همسر (زوج بودن) و زندگی کردن با او در شهر بوشهر در سال ۱۳۹۸ بود. افراد بر اساس ویژگی‌های جمعیت شناختی سن، میزان تحصیلات، میزان زندگی مشترک و تعداد فرزند به سؤالات پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر به شرح ذیل بود: ۱. کلیه‌ی شرکت‌کنندگان به صورت شفاهی اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل مشارکت کردند. ۲. این اطمینان به آزمودنی‌ها داده شد که تمامی اطلاعات آن‌ها محرمانه خواهد ماند. این پژوهش با کد ۱۲۱۰۰ در تاریخ ۹۷/۱۲/۲۲ از دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر تأیید شد.

ابزار گردآوری داده‌ها عبارت بود از:

پرسشنامه‌ی سرمایه اجتماعی: در این تحقیق سرمایه اجتماعی در پنج بعد همدلی و تعلق (گویه‌های ۶-۱)، علایق متفاوت (گویه‌های ۱۱-۷)، سبک زندگی متفاوت (گویه‌های ۱۵-۱۲)، اعتماد (گویه‌های ۱۸-۱۶)، و مشارکت و همکاری

انحراف معیار مدت ازدواج شرکت‌کنندگان در مطالعه ۹/۲۵±۱۶/۴۲ سال بود. تعداد فرزندان خانواده‌های مورد بررسی بین صفر تا ۷ و میانگین و انحراف معیار تعداد فرزند در خانواده، ۲±۳/۲ بود. نتایج نشان داد که ۳۱/۷٪ از زنان شاغل تحصیلات لیسانس داشتند. قبل از تحلیل داده‌ها، پیش‌فرض‌های نرمال بودن توزیع متغیر وابسته، نرمال بودن و استقلال خطاها، یکنواختی پراکندگی حول خط رگرسیونی، عدم رخداد پدیده هم‌خطی بین متغیرهای پیش‌بین و خطی بودن رابطه بررسی و تأیید شد.

نتایج نشان داد، میانگین شدت تعارضات زناشویی در شرکت‌کنندگان در حد متوسط قرار می‌گیرد (جدول ۱).

روایی سازه‌ای ابزار با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و روایی افتراقی از طریق همبستگی آن با پرسشنامه‌های رضایت زناشویی و بی‌ثباتی زناشویی بررسی گردید که تأیید شد. پایایی مقیاس مذکور با روش آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ گزارش شد [۲۰].

برای تحلیل توصیفی داده‌ها، شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد و در تحلیل استنباطی، تحلیل رگرسیون خطی چندگانه به کار رفت. داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ تجزیه و تحلیل شدند. سطح معنی‌داری این پژوهش $p < 0/01$ بود.

یافته‌ها

پاسخ‌گویان حداقل ۲۰ و حداکثر ۶۶ سال سن داشتند و میانگین و انحراف معیار سن آن‌ها ۳۹±۸/۸۴ سال بود. افراد بین یک تا ۴۴ سال با هم زندگی کرده بودند. میانگین و

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار متغیر تعارضات زناشویی در زنان ساکن بوشهر در سال ۱۳۹۸

موضوعات تعارض	انحراف استاندارد± میانگین	بیشترین نمره	کمترین نمره	P
رابطه بین همسران	۴۸/۸۸ ±۹/۳۷	۶۹	۲۹	۰/۰۱
ناتوانی مالی	۱۳/۵ ±۳/۶	۱۹	۹	۰/۰۱
ارتباط با خانواده پدری	۱۴/۵۷ ±۴/۱۳	۲۰	۱۰	۰/۰۱
مشکلات شخصیتی	۱۵/۲۸ ±۴/۵۸	۲۱	۱۱	۰/۰۱
انتظارات غیرواقعی اقتصادی	۹/۹۲ ±۳/۱۲	۱۳	۸	۰/۰۱
تعداد فرزندان	۱۴/۹۲ ±۴/۸۳	۲۰	۹	۰/۰۱
کل	۱۱۸/۰۵ ±۱۷/۹			

نوع آزمون: توصیفی * $p < 0/01$ اختلاف معنی‌دار

ضعیفی بین تعداد فرزندان و میزان تعارضات زناشویی وجود داشت. تعداد فرزندان، تنها ۱/۲٪ از واریانس متغیر وابسته را تبیین کرد. بین میزان تعارضات زناشویی و تحصیلات زن $(p=0/083)$ ، تحصیلات همسر $(p=0/765)$ ، و وضعیت اشتغال $(p=0/798)$ رابطه معنی‌داری وجود نداشت (جدول ۲).

نتایج نشان داد بین سن و میزان تعارضات زناشویی همبستگی ضعیفی وجود دارد. سن، تنها ۷/۱٪ از تعارضات زناشویی را تبیین کرد. بین مدت ازدواج و میزان تعارضات زناشویی همبستگی ضعیفی وجود دارد. متغیر مدت ازدواج، تنها ۱/۲٪ از واریانس متغیر وابسته را تبیین نمود. همبستگی

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری به سبک ورود برای پیش‌بینی تعارضات زناشویی از طریق مؤلفه‌های زمینه‌ای در زنان ساکن بوشهر در سال ۱۳۹۸

متغیر	R	R ² Ad	Std. Error	B	Beta	T	p
سن	۰/۱۳۰	۰/۰۱۴	۰/۷۱	-۰/۰۱۰	-۰/۱۳۰	-۲/۵۲	۰/۰۱۲
مدت ازدواج	۰/۱۱۱	۰/۰۱۰	۰/۷۱	-۰/۰۰۷	-۰/۱۱۱	-۲/۱۵	۰/۰۳۲
تعداد فرزندان	۰/۱۰۸	۰/۰۰۹	۰/۷۱	-۰/۰۶۰	-۰/۱۰۸	-۲/۱۰	۰/۰۳۶
تحصیلات زن	۰/۰۹۰	۰/۰۰۵	۰/۷۱	۰/۰۱۵	-۰/۰۹۰	۱/۷۳	۰/۰۸۲
تحصیلات همسر	۰/۰۱۵	-۰/۰۰۲	۰/۷۲	۰/۰۰۳	۰/۰۱۵	۰/۲۹	۰/۷۶۵

همچنین تحلیل داده‌ها نشان داد، بین سرمایه‌ی اجتماعی و میزان تعارضات زناشویی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. سرمایه اجتماعی، حدود ۲۴٪ از تعارضات زناشویی را تبیین کرد ($F= ۱۲,۶۱$). همچنین بین رسانه‌های نوین ارتباط جمعی

و میزان تعارضات زناشویی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. رسانه‌های نوین ارتباط جمعی ۱۸٪ از واریانس تعارضات زناشویی را تبیین نمود ($F= ۹,۸۱$) (جدول ۳).

جدول ۳- نتایج تحلیل رگرسیون خطی چندگانه برای پیش‌بینی تعارضات زناشویی در زنان ساکن بوشهر در سال ۱۳۹۸

گام	متغیر	R	R ²	Beta	p
۱	سرمایه‌ی اجتماعی	۰/۴۵	۰/۲۰	۰/۲۴۶	۰/۰۱
۲	رسانه‌های ارتباط جمعی	۰/۳۸	۰/۱۴	۰/۱۸۷	۰/۰۱

بحث

نتایج این مطالعه نشان داد رابطه‌ی آماری معنی‌دار و مستقیمی میان سرمایه‌ی اجتماعی و تعارضات زناشویی وجود دارد. هر چه سرمایه‌ی اجتماعی افزایش می‌یابد، شدت تعارضات کاهش پیدا می‌کند. این یافته با پژوهش Baron، که نشان داد وجود سرمایه‌های اجتماعی قوی بین زوجین موجب کاهش تعارضات زناشویی و افزایش همدلی بین آن‌ها می‌شود، همخوان است [۲۱]. Field، نیز در مطالعه‌ی خود نشان داد سرمایه‌ی اجتماعی یا بعد معنوی یک اجتماع از طریق تشویق افراد به همکاری و مشارکت در تعاملات اجتماعی قادر است به میزان بیشتری از معضلات موجود در آن اجتماع فائق آید و حرکت به سوی رشد و توسعه را امکان‌پذیر سازد [۲۲]. همچنین Batjargal در بررسی خود، سرمایه‌های انسانی و اجتماعی را در کاهش تنش و تعارضات روابط افراد مؤثر دانست [۲۳].

Taheri و Banifatemeh در بررسی خود نشان دادند که بین سرمایه‌ی اجتماعی و تعارضات زناشویی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. آن‌چه که افراد یک جامعه را به هم پیوند می‌دهد، اعتماد است. اعتماد محور اصلی نظریه‌های نوین سرمایه‌ی اجتماعی و زمینه‌ی تعاملات و روابط اجتماعی است. با گسترش سرمایه‌ی اجتماعی، احساس عجز و تنهایی کاهش یافته و تحمل اجتماعی افزایش می‌یابد. رضایت زناشویی در توافق زوجین در مورد اموری که ممکن است مسائل حاد به بار آورد، مانند علایق و فعالیت‌های مشترک، ابراز علاقه‌مندی مکرر و اعتماد متقابل، شکوه و شکایت اندک از احساس تنهایی و رنجش بیشتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت با افزایش سرمایه‌ی اجتماعی میزان رضایت از زندگی افزایش می‌یابد [۲۴].

White و Klein در تحقیق خود نشان دادند، هر چه زوجین افراد بیشتری را بشناسند و با آنان در بینش و نگاه مشترک باشند، در سرمایه‌ی اجتماعی ثروتمندتر خواهند بود.

دیگری در فضای مجازی موجب دلسردی فرد نسبت به همسرش شده و بدین ترتیب تعارض زوجین تشدید می‌شود [۲۷].

نتایج مطالعه Aydın و همکاران نیز تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر روابط اعضای خانواده و روند طلاق را تأیید کرد. استفاده اعتیادآور و بیش از حد از فضای مجازی، موجب فقدان عشق و محبت، کاهش بروز عواطف بین زوجین، افزایش رفتار پرخاشگرانه، عدم همکاری و ارتباط صمیمانه، عدم مسئولیت‌پذیری، کاهش کیفیت ارتباط زوجین، احساس تنهایی، رنجش و افسردگی می‌شود. یکی از تأثیرات منفی شبکه‌های اجتماعی این است که افراد توانایی به اشتراک گذاشتن چیزهای مختلف و غیرواقعی دارند. اینترنت و فضای مجازی به افراد کمک می‌کند تا هویتی جدا و سبک ارتباطی متفاوتی را در فضای مجازی تجربه کنند. این تجربه منفی بر انتخاب شریک زندگی در دنیای واقعی اثر می‌گذارد، بر تعهد به ازدواج اثر منفی دارد و در افراد متأهل موجب بدبینی و سردی عاطفی می‌شود [۲۸].

Eman و همکاران دریافته‌اند بین تعارضات زناشویی و رسانه‌های جمعی ارتباط معنی‌دار وجود دارد. نهاد خانواده در دوران حاضر، دستخوش تغییرات شده است. صنعتی شدن و شهری شدن، فرایندهایی هستند که تغییرات جدیدی در زندگی فردی و اجتماعی پدید آورده‌اند. در حالی که در جامعه امروز به دلایل متعددی چون گذر از سنت به مدرنیته، تغییر نظام خانواده‌ها و فشارهای شغلی و اجتماعی و همچنین پیدا شدن نقش‌های جدید مانند اشتغال بیرون از خانه و اضافه شدن آن به نقش‌های سنتی زنان و با توجه به اهمیت ویژه و جایگاه والایی که نقش‌های سنتی همچون همسری و مادری زنان در نظر همسرانشان در فرهنگ ایرانی داراست مشکلات و تعارض‌های خانوادگی و زناشویی افزایش چشمگیری یافته‌اند. شواهد فراوانی گویای آن هستند که زوج‌ها در جامعه‌ی امروزی برای برقراری و حفظ روابط صمیمی و دوستانه به مشکلات شدید و فراگیری دچارند [۱۱].

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی بوده است. از جمله این که فقط از پرسشنامه استفاده شده که ممکن است در اطلاعات به دست آمده سوگیری ایجاد کرده باشد. همچنین

میزان جدایی مربوط به نقش‌های زن و بر اساس پراکندگی و وابستگی آن‌ها در شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی تفاوت می‌کند. در صورتی که زن و شوهر هر یک به شبکه متراکم تعلق داشته باشند و پس از ازدواج نیز این شبکه‌ها حفظ گردند، ازدواج آن دو به این روابط اضافه می‌شود و به طرف فعالیت‌ها و افراد بیرون از منزل کشیده می‌شوند زیرا هریک از زوج‌ها تعداد کافی آشنایان و دوستانی دارند که می‌توانند در خارج از خانواده به آن‌ها کمک کنند و در نتیجه از میران تعارضات زناشویی آن‌ها کاسته می‌شود [۲۵].

Wanger و همکاران گزارش دادند که کیفیت تعاملات زوجین و بهره‌مندی از سرمایه‌های اجتماعی در بهبود روابط همسران تأثیر بسزایی دارد و موجب حل تعارض مشکلات زناشویی می‌شود. زوجینی که با یکدیگر ارتباط عاطفی مناسبی دارند و راهبردهای حل تعارض بهتری استفاده می‌کنند، می‌توانند اختلافات زناشویی را مدیریت نمایند و رضایت بیشتری داشته باشند [۲۶].

دیگر یافته‌ی این مطالعه نشان داد میان رسانه‌های نوین ارتباط جمعی و تعارضات زناشویی رابطه‌ی آماری معنی‌داری وجود دارد. نتایج این یافته با مطالعه Ansari و Kianpour که نشان دادند، رسانه‌های ارتباط جمعی و فضاهای مجازی، مسیرهای متفاوتی از زندگی را در خانه منعکس کرده و موجب اثرگذاری بر ارزش‌های اخلاقی، تغییرات شناختی، گسترش ارزش‌های مجازی و بروز تعارضات زناشویی شده است، همخوان می‌باشد [۱۷]. نتایج یافته‌های Widiantari و همکاران نشان داد استفاده از شبکه‌های اجتماعی منجر به جدایی و طلاق می‌شود. رسانه‌های اجتماعی یکی از نتایج تحولات فناوری است که سهم بزرگی در ارتباطات و اجتماعی شدن دارد. حساب رسانه‌های اجتماعی که به افراد امکان برقراری ارتباط و تعامل در دنیای مجازی را می‌دهد، به یک نیاز روزانه و حتی یک سبک زندگی متفاوت تبدیل شده است. ورود رسانه‌های ارتباط جمعی و استفاده از شبکه‌های مجازی مانند فیس بوک و ... موجب بروز تعارضات زناشویی و در نتیجه جدایی می‌شود. افشای حریم خصوصی و زناشویی در شبکه‌های مجازی به نوعی خیانت آنلاین محسوب می‌شود. برقراری روابط صمیمانه و عاشقانه، ابراز احساسات با شریک

محدود بودن جامعه‌ی پژوهش به شهر بوشهر، تعمیم نتایج به سایر شهرها را با محدودیت روبرو می‌سازد. پیشنهاد می‌شود موضوع این مطالعه با استفاده از طرح‌های آزمایشی اجرا شود و در آن از روش‌های درمانی مختلف جهت کاهش تعارضات زناشویی استفاده گردد. برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی با محوریت کاهش تعارضات زناشویی و افزایش مهارت‌های زندگی در دانشگاه‌ها و سازمان‌های مختلف و آموزش‌هایی در خصوص افزایش سواد رسانه‌ای مؤثر خواهد بود.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه نشان داد سرمایه‌های

اجتماعی و رسانه‌های نوین ارتباط جمعی با تعارضات زناشویی ارتباط دارند. استحکام روابط بین زوجین، مدیریت نحوه و میزان استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی و ارتقای مهارت‌های زندگی موجب رضایت زناشویی و در نتیجه کاهش تعارضات زناشویی می‌شود. زوجین باید برای رشد و توسعه‌ی جامعه از سلامت جسمانی و روانی برخوردار باشند. لازمه این سلامت نیز برخورداری از حداقل رضایت و سازگاری در زندگی زناشویی است.

تعارض منافع

نویسندگان اظهار می‌دارند هیچ‌گونه تعارض منافی در مورد این مطالعه وجود ندارد.

سهم نویسندگان

امور مربوط به گردآوری اطلاعات به عهده زینت فرامرزی و تجزیه و تحلیل داده‌ها به عهده حبیب پاسالارزاده بود. غلامرضا جعفری نیا بازنگری و نظارت بر اجرای کار را بر عهده داشت.

تشکر و قدردانی

این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول با کد تأیید ۱۲۱۰۰ در تاریخ ۹۷/۱۲/۲۲ از دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر می‌باشد. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از کلیه زنان شرکت‌کننده در این پژوهش تشکر و قدردانی نمایند.

References

1. Afshar HK, Safarifard R, Hosseini M, Hodhodi Z. Association between Quality of Family Relationships and Social Anxiety (Investigating the Mediating Role of Family Cohesion). *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences (JMUMS)*. 2018;28(166):81-95.[Persian]
2. Gheraati M. Family of the dream of love to seeing the law. 1nd ed .Tehran: Partove Khorshid; 2009:20-1. [Persian]
3. Rasoli Y, Falahat E. The effect of active method of problem solving on marital conflicts in yasuj, Iran. *Armaghane danesh* 2014;18(10):868-59.[Persian]
4. Yoosefi N, Azizi A. Explaining a model to predict marital conflict based on differentiation and personality types. *Counseling Culture And Psychotherapy* 2018;9(35):57-78.[Persian]
5. Hajikaram A, Ghamari M, Amiri-Majd M. The Effectiveness of Reality Group Therapy on Work-Family Conflict and Psychological Well-being of Married Women Employed in Telecommunication Company. *SALAMAT IJTIMAI (Community Health)* 2019;6(2):139-48.[Persian]
6. Verhofstadt LL, Buysse A, De Clercq A, Goodwin R. Emotional arousal and negative affect in marital conflict: the influence of gender, conflict structure, and demand-withdrawal. *European Journal of Social Psychology* 2005;35(4):449-67.
7. Kim S-Y, Kang H-W, Chung Y-C, Park S. Empirical application of empathy enhancing program based on movement concept for married couples in conflict. *Journal of exercise rehabilitation* 2013;9(4):426-31.
8. Poursardar F, Sadeghi M, Goodarzi K, Roozbehani M. Correction to: Comparing the Efficacy of Emotionally Focused Couple Therapy and Integrative Behavioral Couple Therapy in Improving the Symptoms of Emotional Regulation in Couples with Marital Conflict. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences* 2019;29(176):225-6.
9. McMullin JA, Cairney J. Self-esteem and the intersection of age, class, and gender. *Journal of aging studies* 2004;18(1):75-90.

10. Shokrbegi A, Sarookhani MB. Modernism and Family social capital: An introduction on family sociology in Iran. 1st ed. Tehran: Jameh Inc; 2012: 75-77. [Persian] <https://www.gisoom.com>
11. Iman M, Jamaloie Y, Zahri M. Relationship between social capital and marital. Journal of Social Sciences 2012;6(17):1-32. [Persian]
12. Minnotte KL, Mannon SE, Stevens DP, Kiger G. Does it take a village to make a marriage? Exploring the relationship between community and marital satisfaction. Sociological focus 2008;41(2):119-36.
13. Davidsson P, Honig B. The role of social and human capital among nascent entrepreneurs. Journal of business venturing 2003;18(3):301-31.
14. DeHart T, Tennen H, Armeli S, Todd M, Affleck G. Drinking to regulate negative romantic relationship interactions: The moderating role of self-esteem. Journal of Experimental Social Psychology 2008;44(3):527-38.
15. Kim K-H, Yun H. Cying for me, Cying for us: Relational dialectics in a Korean social network site. Journal of computer-mediated communication 2007;13(1):298-318.
16. Moradi R, Rashidi K, Korzebor A, Perzad S. Relationship between the Use of Mobile-based Social Networks and the State of Social Relations among Nursing Students of Lorestan University of Medical Sciences in 2017. Community Health (Salāmat-i ijtimāi) 2019;6(2):186-95. [Persian]
17. Ansari E, Kianpour M, Ataee P. Sociological analysis of the effects of using cyber space on oral culture (Research case: Isfahan city). Journal of applied sociology 2018.29(1):18-40. [Persian]
18. Rafiey H, Mousavi M, Ghasemzadeh D. Validity and reliability of bonding and bridging social capital. J Social welfare 2016;16(61):161-179. [Persian]
19. Ghareh M, Gholipour N, Anet Z. Examine the role of mass media to attitudes to sport for all in students of Al-zahra university. Communication Management in Sports Media 2013;1(2):40-7. [Persian]
20. Jamshidi B, Arab Moghadam N, Darkhah F. Relationship religiosity and resilience in middle and high school students in Shiraz. JONTOE 2014;10(1):21-41. [Persian]
21. Baron RA, Markman GD. Beyond social capital: The role of entrepreneurs' social competence in their financial success. Journal of business venturing 2003;18(1):41-60
22. Field J. Social Capital, Theory and Research. 1st ed. New York: Routledge; 2003: 68-9.
23. Baron RA, Markman GD. Beyond social capital: The role of entrepreneurs' social competence in their financial success. Journal of business venturing 2003;18(1):41-60.
24. Banifatemeh H, Taheri T. Identifying the cultural-social factors on the satisfaction rate of matrimony among married women in Azarshahr. Journal of sociology 2009; 1(2): 7-30. [Persian]
25. Klein DM, White JM. Family theories: An introduction. 3rd ed. London: Sage Inc; 2007:39-42.
26. Wagner A, Mosmann CP, Scheeren P, Levandowski DC. Conflict, Conflict Resolution and Marital Quality. Paidéia (Ribeirão Preto) 2019;e2919.
27. Widiantari MM, Utari P, Nurhaeni I. Social Media Effect on Divorce. Proceeding of the 1st Annual International Conference on Social Sciences and Humanities; 2019 Aug 20-23; Sunan Kalijaga, Negeri, 2019: 162-7.
28. Aydın B, Sarı SV, Sahin M. The effect of social networking on the divorce process. Universal Journal of Psychology 2018;6(1):1-8.

Relationship between Social Capital and Mass Media with Marital Conflicts in Bushehr Women in 2019

Faramarzi Z¹, Jafarina Gh.R², Pasalarzadeh H³

1-Ph.D student, Dept of Sociology, Bushehr branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

2- Assistant Prof, Dept of Sociology, Bushehr branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran. (Corresponding Author)

Email: jafarina_reza@yahoo.com, Tel: 09171762643

3-Assistant Prof, Dept of Sociology, Bushehr branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran

Received: 29 November 2019 Accepted: 26 May 2020

Introduction: Type of couples relationship and amount of use of mass media is affected on marital satisfaction. The aim of this study was Relationship between Social Capital and Mass Media with Marital Conflicts in Bushehr Women in 2019.

Materials and Methods: the present study is a sociological study of this subject. This study was a quantitative study using a survey technique. Data collection tool was between Social Capital and Mass Media with Marital Conflicts questionnaires and the statistical population was all married women in Bushehr who were evaluated using Cochran's formula 384 as sample size.

Results: The results showed a significant statistical relationship between between Social Capital and Mass Media with Marital Conflicts. ($p < 0.01$)

Conclusion: According to relationship between social capital and with marital conflict, to maintain family strength and increasing women's well-being, it is necessary for family policymakers to make policy decisions. And planning should pay attention to these variables as well.

Keywords: Social capital, Mass media, Marital conflicts, Women, Bushehr

---

Please cite this article as follows:

Faramarzi Z, Jafarina Gh.R, Pasalarzadeh H. Relationship between Social Capital and Mass Media with Marital Conflicts in Bushehr Women in 2019. *Community Health journal* 2020; 14 (1): 41-49.

Funding: This research project was without funded.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The ethical approval for this study was provided by the Ethics Committee of Islamic Azad University Bushehr. (121006)